

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

**Disputationes|| ROBERTI BELLAR-||MINI E SOCIETATE
IESV,|| DE CONTROVERSIIS CHRISTIANAE|| FIDEI,
ADVERSVS HVIVS TEM-||poris Hæreticos,||**

Tribus Tomis comprehensæ.||

DE CONCILIIS, ET|| ECCLESIA MILITANTE,|| QVATVOR LIRBRIS||
COMPREHNSA.||

Bellarmino, Roberto Francesco Romolo <Heiliger>

Ingolstadii, [1599]

VD16 B 1607

XIV. Nota vndecima.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-53873](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-53873)

dere, illorum etiam operum nullum exercent penitus: Ieiunij loco comessationibus, & perpotationibus nocte dieq; vacant; ubi pauperibus benigne facere oportebat, eos deglubunt & excoeriant; preces vertunt in iuramenta, blasphemias, & diuini nominis execrationes, idq; tam perditè, ut Christus ne ab ipsis quidem Turcis hodie tantoperè blasphemetur: Demum pro humilitate regnat passim superbia, fastus, elatio, atq; hoc vniuersum vitæ genus ab illis Evangelicū dicitur institutum. Hæc ille.

Addam & tertium testimonium ERASMI, qui & res eorum optimè nouerat, & ab eorum doctrina nō omnino abhorere visus est. Is igitur in epistol. ad Vulturium Neocomum, quam scripsit anno M.D.XXIX. *Circumspice*, inquit, *populum istum Evangelicum*, & *obserua*, num minus illic indulgeatur luxui, libidini & pecunie, quam faciant ij, qui detestamini: Profer mihi, quem istud Euangelium excomessatore, sobrium; ex feroci, mansuetum; ex rapaci, liberalem; ex maledico, benedicum; ex impudico, reddiderit verecundum. Ego tibi multos ostendam, qui facti sunt seipsis deteriores. Vide, si placet, Ioannem Cochlaeum præfatione libri de actibus & scriptis Martini Lutheri.

CAPVT XIV.

NOTA undecima.

UNDECIMA NOTA est GLORIA miraculorum: sunt autè duo fundamenta præmittenda. Vnum, quòd miracula sint necessaria ad nouam fidem, vel extraordinariam missionem persuadendam. Alterum, quòd sint efficacia, & sufficientia; nam ex prioribus deducemus non esse apud aduersarios veram Ecclesiam: et posteriore deducemus eam esse apud nos.

Quòd igitur miracula sint necessaria probatur PRIMO Scripturæ testimonio. Exod. 4. cum Moses mitteretur à Deo ad populum, ac diceret: *Non credent mihi, neque audient vocem meam.* Non respondit Deus, debent credere, velint nolint, sed dedit illi potestatem faciendi miracula, & ait: *Ut credant, quòd apparuerit tibi Dominus, &c.* Et in nouo Testamento Matth. 10. *Euntes predicare dicentes: Appropinquauit regnum calorum, infirmos curate,* mortuos suscit

suscitate, leprosos mundate, demones eicite. Ioan. 15. *Sio-
pera non fecissem in eis, qua nemo alius fecit, peccatum non
haberent.*

PRAETEREA qui mittitur, debet ostendere testimonio
eius à quo mittitur, suam auctoritatem, alioqui nemo tene-
tur eum recipere; omnis autem, qui mittitur ad prædican-
dum, vel mittitur à Deo per ordinarios prælatos, vel extra-
ordinariè à solo Deo; & quidem qui mittitur per ordinariū
prælatus, debet ostendere testimonium ordinarij prælati,
nimirum literas eius sigillo munitas; qui verò mittitur à so-
lo Deo, debet ostendere sigillum Dei, quod nihil est aliud,
quàm miraculum. Sic enim dicitur Marci ultimo: *Illi Verò
profecti prædicauerunt ubiq; Domino cooperante, & sermo-
nem confirmante sequentibus signis. Et Hebr. 2. Contestante
Deo signis & virtutibus.*

DENIQUE adèd est hoc verum, vt non solùm B. Augusti-
nus lib. 22. de ciuitate Dei, cap. 8. dicat miracula fuisse neces-
saria, vt mundus crederet, sed etiam Philippus Melanchthon
id concedat; nam in cap. 3. Matth. dicit, quando magnæ sunt
tenebræ, vocari novos Doctores, & semper addi à Deo mira-
cula, vt certò sciamus à Deo esse missos.

Iam quod attinet ad SECVNDVM, quòd miraculum sit
testimonium sufficiens, & ubi est verū miraculum, ibi sit vera
fides, facile probari potest; si quidem vera miracula non pos-
sunt fieri, nisi Dei virtute; dicitur enim miraculum, quod su-
perat vires omnium creaturarum, & ideo omnibus creaturis
est mirabile, & propterea etiam in Scripturis dicuntur testi-
monia Dei, vt supra vidimus; quare, quod miraculo confir-
matur, Dei testimonio confirmatur, Deus autem non potest
esse testis mendacij; igitur quod miraculo confirmatur, ve-
rum sit necesse est. Neq; repugnat, quòd vera miracula non
semper fiunt ad confirmandam fidem, sed interdum ad illu-
strandam sanctorum vitam; nam cùm miracula fiunt ad glo-
riam alicuius sancti demonstrandā, illa miracula ostendunt
eum hominem verè esse sanctum. Cùm autem nemo sit verè
sanctus sine vera fide: *Quia iustus ex fide viuit.* Heb. 10. ea-
dem miracula ostendunt, & confirmant veram fidem.

His iactis fundamentis facile erit colligere apud Ethni-
cos, Turcas, Iudæos, Hæreticos non esse veram fidem, nulla
sunt enim apud eos vera miracula, & tamen omnes illi no-
uam

uam

uam doctrinam prædicant, & non sunt missi ab ordinariis prælatis.

De PAGANIS notum est; nam solum leguntur quædam leuia, quæ facillimè arte dæmonis fieri possunt, qualia sunt, quæ refert Valerius Maximus lib. 8. *de statuis*, de brutis loquentibus, deq; Virgine Vestali aquam cribro hauriente, & M. T. de augure, qui nouacula cotem scidit, lib. 1. de diuinatione; quæ omnia quomodo à dæmonibus facillimè fierent ostendunt Tertullianus in Apolog. cap. 22. & 23. & B. Augustinus lib. 10. de ciuitate Dei, cap. 16.

De IVDÆIS post Christi aduentum notum est, non habuisse eos vlla miracula, & id vnum de piscina, quod adhuc durabat Christo prædicante, postea interiisse.

De MAHVME TANIS testatur Damascenus libro de centum hæres. circa finem, Mahumetum nullo testimonio probare potuisse suam legem: Et in Alcorano ipse fateretur Christo miracula, sibi gladium esse datum: tamen cap. 64. dicit, tantum semel in luna nescio quod miraculum fecisse, non enim clarè explicat; expositores autem dicunt aliquando lunam in duas partes fuisse diuisam, tunc Mahumetum eam in manus accepisse, & reparatâ ad cælum remisisse, sed neminem fuisse, qui videret hoc miraculum, nisi auctorem illud est, Mahumetum.

De FALSIS Prophetis, & hæreticis non minùs est certum eos, & sæpe miracula facere conatos, & semper spe sua esse frustratos: Nota est historia Prophetarum Baal, qui ignem de cælo deducere voluerunt per inuocationem Baal; nec tamen potuerunt: quod tamen verus Propheta Helias per inuocationem veri Dei nullo negotio effecit. vide lib. 9. Reg. cap. 18.

Pari ratione delusum SIMONEM MAGVM scribit Egesippus lib. 3. de excidio Hierosol. cap. 2. nam & mortuum citare, & per aërem volare tentauit, sed nihil ei successit. MICHAEVM frustra conatum filio Regis ægrotanti sanitatem afferre scribit Epiphanius hæresi 66. CYROLAM Patriarcham Arianorum planè excæcasse miserum quædam, qui se cæcum sinxerat, & ab eo præsidium implorabat, scribit Gregorius Turonicus lib. 2. histor. Francorum, cap. 3. Eunomianum quendam à S. Machario victum in contentione suscitatione hominis mortui scribit Ioannes Cassianus col. latio

latione 15. cap. 3. POLYCHRONIVM Monothelitam frustra sudasse in excitatione alterius cuiusdam defuncti, restantur publica acta sextæ Synodi, act. 15.

De DONATISTIS quòd cõtra se miracula fecerint, dum ampullam Chrismatis proiecerunt in saxa, quæ angelica manu sustentata frangi non potuit, & dum Eucharistiam canibus dare voluerunt, & ipsi ab iisdem canibus discerpti sunt, scribit Opratus lib. 2. contra Parmenianum.

De TIMOTHEO Aeluro Eutychemo scribit Theodorus lector li. 1. collectaneorum, per multas noctes eum habitu nigro indutum, per cellas Monachorum discurrisse, dicentem se esse Angelum à Deo missum, vt illis significaret, ne Proterio (is erat vir sanctus, & Catholicus Episcopus Alexandria) cõmunicarent; sed eius loco Timotheum Aelurum Episcopum designarent.

De quodam Iconomacho scribit Paulus Diaconus lib. vlt. rerum Romanarum, eum in sepulcro quodam inclusum, inde Constantinum Iconomachum laudibus in cœlum vehere cœpisse, vt nimirum ita quasi mortuorum respõsis hæresis confirmaretur.

De nostri seculi hæreticis idem omnino constat. Nam in primis L V T H E R V S bis tentauit miraculum facere: voluit aliquandò de quadam discipula sua Diabolum eiicere, sed periculum fuit, ne ipse à dæmone occideretur. Vide Staphylum, qui interfuit, in absoluta responsione.

Rursum, (vt scribit Ioannes Cochlæus in actis Lutheri anno M. D. XXIII.) Nefenum in Albi miserè submersum, spe miraculi Lutherus vanis immurmurationibus frustra vitam renouare tentauit. Sed quamuis viuenti miracula nõ successerint, idem tamen post mortem miraculo insigni claruit; nam eius cadauer cùm deferretur in media hyeme, quo tempore corpora mortua in multos dies conseruari solent, & esset inclusum in arca stannea optimè clausa, vt VVittembergæ sepeliretur, tam retrũ odorem spirare cœpit, vt nemo eum ferre potuerit: Proinde coacti fuerunt corpus relinquere in itinere. Vide historiolum de morte Lutheri, quæ solet annexi libro Cochlæi de vita, & actis eiusdem Lutheri.

Aliud miraculum refert Felicianus Ninguarda in libro contra Annam Burgensem, & Lindanus in Debitatio, & Alanus Copus lib. 6. Dialogorum cuiusdam Ministri, qui in finibus

Handwritten notes:
L. B. Regem
In hunc
Inge mathosi
um in vita Luth
fol. 188.

nibus Poloniae, & Hungariae anno M. D. LVIII. excitare voluit hominem nomine Mattheum, quem ipse persuaserat, ut se mortuum fingeret, & reuera mortuum effecit. Simile narratur de Caluino ab iisdem, sed fusius à Hieronymo Bolseco in vita Caluini cap. 13. ex quo hinc pauca inferere placuit.

Præterire, inquit, non debeo & vitam eius, & subtilem machinationem, qua tum usus est, cum quendam, cui Bruleo nomen, & patria Ostunū in vitam reuocare cogitaret, molireturq; ut sancti atque gloriosi Dei Propheta, miraculorumq; patratoris nomen sibi, & fama pararet. Historia talis est, quem dixi, Bruleus Ostuno Geneuam demigrarat, & cum inops esset ipse, & vxor eius, Caluini gratiam aucupabantur, ut ei commendati peculij, pauperum fierent participes. Eo Caluinus vite subsidia benignè pollicetur, si ipsi contra suam operam sibi non negarent ad rem quandam, quam per eos fieri vellet: sed opus esse fide, & magna taciturnitate. Vici similia ad id, quod tubere vellet, promptos se offerunt, & quemadmodum à Caluino instructus fuerat, miser hic Bruleus mortuum simulat. Ministri pro concione populo cōmendant, ut praebent iuuarent, & eleemosynis paupertati succurrerent: nō diu post personam mortuis induit, & mortuū se simulat. Hic Caluinus clam admonitus, quasi tum omnium rerum ignarus deambulatum prodit; sed comitatus magna caterua amicorum; postquam eò ventum esset, ubi clamores, & etulatus vxoris, quam misellam, & desolatā egregiè exprimebant, exaudiret, quoniam nam hoc esset, sciscitatus, domū ingreditur, ubi in genua prostratus, & reliqua caterua prouoluitur, precibusq; alta voce profuso Deum obtestatur potentiam suam ostendere, & mortuum hunc vitam restituere, gloriamq; suam sic vniuerso populo declarare vellet, simulq; manifestum facere se (Caluinum) peculiatorem, sibiq; gratum seruum esse, & à se ad Euangelij sui ministerij atq; Ecclesie reformationem singulariter, & verè suorum; post quas preces ad mortuum appropinquat, & miserum hominis manu apprehensa in Dei nomine imperat, ut se erigat: repetit iterum, sepiusq; eosdem sermones voce etiam altius eleuata. Quid fit? neq; audit, neq; loquitur, neq; se commouet mortuus; iusto enim Dei iudicio, qui fucos mendaciumq; detestatur, is, qui se mortuū simulabat, verè esse mortuum repertus est. Et vxor, quidquid eum agitare, quomodo docere impelleret, neq; vocem extorquere, neq; ut se commoueret, fieri

ficere potuit, sed totus frigebat, rigeat totus. Quo animad-
verso plorare, & ulatus serio edere, & ex animo cepit & xor, &
in Calvinum inuectus, impostorem eum, sicarium, latronem,
qui maritum interemisset, appellans, ex ordine rem, quo mo-
do erat gesta, clara, altaq; voce exposuit. Et infra: *Negens*
hoc quantum velint Calvini mancipia, exploratum & cogni-
tum satis fuit, & veritasq; rei probata, immo per ipsammet & xo-
rem confirmata.

Possumus ergo his opponere quod ait Tertullianus in lib.
de præscript. *Si alium Deum prædicant, cur eiusdem rebus, &*
literis stantur, contra quem prædicant? si eundem, quomodo
aliter? alioqui probent se novos Apostolos: dicant Christum
iterum descendisse, & dedisse eis & virtutem eadem signa eden-
di. Volo igitur, inquit, & virtutes eorum proferre, nisi quod a-
gnosco maximam & virtutem eorum, qua Apostolos in puer-
um amulantur: illi enim de mortuis suscitabant, isti de vi-
uis mortuos faciunt.

RESPONDET Calvinus in præfat. Instit. & alij, nos iniu-
riam eis facere, quod ab eis miracula exigimus, cum ipsi do-
ctrinam antiquam, & innumeris miraculis ab Apostolis, &
Martyribus confirmatam prædicent.

AT CONTRA; nam ostendimus supra doctrinam eorū esse
nouam, & pugnantem cum tota antiquitate: deinde constat
eos saltē aliter docere, quàm doceant ordinarij pastores Ec-
clesiæ; constat etiam eos nō missos ab ordinariis pastoribus;
ergo non tenemur eos recipere, nec tutō possumus, nisi suam
missionem, & apostolarum probent diuino testimonio.

RESPONDET, Ioannem quoq; Baptistam missum fuisse
extraordinariē, & tamen signum nullum fecisse, vt dicitur
Ioan. 10.

AT quanquam Ioannes ipse non fecit miracula, tamen
in eo facta sunt à Deo multa, & magna: Primum, quod natus
de anu, & sterili: deinde, quod pater eius obmutuit, & postea
soluta est lingua eius in natiuitate filij: quod in vtero exul-
tauit: quod à puero in desertis locis vixit. Luc. 1. deinde Ioan-
nes erat filius sacerdotis, & proinde sacerdos, & ordinarius
minister. Præterea nihil docuit contra communem doctri-
nam, neque se à ceteris sacerdotibus, & populo separauit: &
quanquam Principes, & Pharisei eum odissent, quia Chri-
stum prædicabat; tamen interrogati à Christo Matt. 21. quid
sen-

sentirent de Baptismo Ioannis, non sunt ausi illud improbare. Deniq; Iosephus lib. 18. antiq. cap. 10. testatur, Ioannem a Iudæis habitum inter præcipuos viros, iustitiæ & probitatis causa. Vnde mendacium est, quod Centuriatores dicunt Cent. 1. lib. 1. cap. 10. col. 363. Ioan. habitum à sacerdotibus, & Pharisæis pro hæretico.

VENIAMVS nunc ad alteram partem, ac nostram Ecclesiam esse veram Dei Ecclesiam demonstramus ex miraculis quæ singulis ætatibus habuit plurima, & testatissima: PRIMUM de vndecim primis seculis planum est ex XI. communis histor. Ecclesiasticæ Magdeburgensium: In singulis enim Centuriis illis, cap. 13. annotant ex auctoribus illorum temporū omnia miracula, & in singulis seculis inveniunt miracula plurima in cōfirmationem dogmatum doctorum, vt confessionis Sacramentalis, reliquiarum, imaginum, Eucharistiæ, pontificatus, monachatus, invocationis Sanctorum, &c. ipsi enim hos titulos ponunt & quibusuis postea subiungant, illa omnia fuisse dæmonum illusiones, vel falsas narrationes; tamen nihil afferunt, quod id probent, nisi quòd ea miracula pugnant cum Evangelio Lutheri.

Proderit tamen breuiter annotare, quomodo omnium seculis Ecclesia miraculis clauerit, vt etiam nunc intellegimus eam esse veram Ecclesiam, quæ antiquæ similis est, est, in qua durat hoc donum. PRIMO seculo habemus miracula Christi, & Apostolorum in Euangelis, & actis.

SECUNDO seculo habemus miracula Christianorū militum in exercitu M. Antonini, de quo vide Tertullianum lib. ad Scapulum, & in Apologet. cap. 5. Eusebium lib. 5. cap. 5. & Orosium lib. 7. hist. cap. 15. & ipsam epistolam Imperatoris ad Iustini opera adiunctam.

TERTIO seculo habemus miracula Gregorij Thaumaturgi, de quibus vide Basiliū libro de Spiritu sancto, & Gregorium Nyssenū in vita eius. Hieronymum de vitis illustribus, & Eusebium ex versione Rufini lib. 7. cap. 25.

QUARTO seculo habemus miracula Antonij, Hilarij, Martini, Nicolai, & aliorum, scripta ab Athanasio, Hieronymo, Sulpitio, & aliis.

QUINTO seculo habemus miracula plurima, quæ describit Augustinus facta suo tempore, lib. 22. de ciuit. Dei.

SEXTO seculo habemus miracula, quæ narrat Gregorius in Dialogis, vbi narrat duo facta à Romanis Pontificibus, Ioanne, & Agapeto lib. 3. cap. 2. & 3.

SEPTIMO seculo miracula facta in Anglia à S. Augustino, & sociis, de quibus Gregorius lib. 9. epist. 58. & Beda lib. 1. hist. cap. 31. Item ab Osualdo Rege per lignum crucis lib. 3. cap. 2.

OCTAVO seculo miracula S. Cuthberti, & S. Ioannis in Anglia, teste Beda lib. 4. & 5. hist.

NONO seculo miracula Tharasi, scripta ab Ignatio Nicæno. Item alia innumerabilia omnis generis facta in ciuitate Sueffionensi in translatione reliquiarum S. Sebastiani Martyris, quæ facta est anno Domini DCCC. XXVI. de qua vide annales Francorum, scriptos summa fide ab auctore, qui illo ipso tempore floruit.

DECIMO seculo miracula S. Romualdi, scripta à B. Petro Damiani: Item S. Venceslai Regis Boëmorum, S. Vdaltrici, & S. Dunstani, de quibus vide Surium.

VNDECIMO seculo miracula S. Eduardi Regis & Virginis, S. Anselmi, Gregorij Papæ VII. & aliorum. Post illa vndecim secula.

DVODECIMO seculo claruerunt in Ecclesia Catholica miraculis B. Malachias, & B. Bernardus. De Malachia Episcopo legato Pont. Rom. sic scribit Bernardus in vita eius. Posteaquam narrauit multa eius miracula: *Quo, inquit, antiquorum genere miraculorum Malachias non claruit? si bene aduertimus pauca ipsa, quæ dicta sunt, non propheta defuit illi, non reuelatio, non gratia sanitatû, non mutatio mentium, non deniq; mortuorum suscitatio.*

B. autem **BERNARDVS** Monachus, & pater Monachorum, ac Rom. Pontificibus addictissimus, pluribus miraculis claruit, quàm vllus sanctorum, quorum vitæ scriptæ exstant; nam vna die in Constantiensi diocesi constat eum illuminasse cæcos vndecim, curasse mancos decem, & claudos decem & octo, vt scribit Gosfridus, qui cum ipso vixit, lib. 4. cap. 4. vitæ eius, & præterea omnes quinque libri plenissimi sunt miraculis, vt difficile sit eorum numerum inire.

DECIMÓ TERTIO seculo claruerunt in Ecclesia Catholica multi, sed præcipuè B. Franciscus, cuius vitam miraculis plenissimam scribit B. Bonauentura: Item B. Dominicus, cuius vita, etsi negligentius scripta fuit, tamen constat eum

tres mortuos excitasse: Claruerunt eodem seculo miraculis B. Petrus Martyr, & B. Thomas ex ordine Prædicatorum, & B. Antonius, ac B. Bonaventura ex ordine Minorum; de quibus vide Antoninum 2. parte hist. tit. 23. & 24. & ad finem seculi claruit miraculis plurimis S. Celestinus V. Pontifex Romanus tam ante Pontificatum, quam postea, vt scribitur in eius vita Petrus Cardinalis Cameracensis.

DECIMO QUARTO seculo claruerunt miraculis etiam multi, sed præcipuè S. Bernardinus, S. Catharina Senensis, S. Nicolaus Tolentinas; de quibus vide Antoninum vbi supra.

DECIMO QUINTO seculo claruit S. Vincentius viuis, & mortuus miraculis plurimis, adèd vt B. Antoninus 3. parte hist. tit. 23. dicat, constare de XXXVIII. mortuis per eum excitatis: Idem etiam B. Antoninus eodem seculo miraculis claruit, cuius vita exstat apud Surium.

DENIQUE hoc nostro seculo claruit in primis S. Franciscus de Paula plurimis miraculis, vt in Bulla Canonizationis scribit Leo X. Pont. quæ Bulla exstat apud Surium: claruit etiam in Indiis omni genere miraculorum B. pater Franciscus Xauerius Societatis IESU Presbyter: Constat enim ex Latinis literis, quas ij, qui cum eo versabantur, huc miserunt, quod eo paralyticos, surdos, mutos, cæcos esse curatos, mortuos quoque ad vitam reuocatum, & cum mortuus deferretur in Insulam Goam & Malacca, maris tempestatem sedaram, & nique corpus eius post XV. menses à morte in regerimum suauiter olens repperit, cum tamen iacisset per multos menses calce obrutum: nec dubium est, quin vsque ad hunc diem integrum & incorruptum conseruetur.

Conferantur ista cum Lutheri vita, & morte: Lutherus deserit monasterium, ducit vxorem post votum continentie bellum indicit Pape; Franciscus ingreditur ordinem religiosum, seruat diligentissimè votum continentie: obligatur pæ voto obedientie peculiari, & ab eo missus in extremum mundi oras proficiscitur. Certè isti contrariis itineribus cedunt, vt necesse sit alterum eorum aberrare à recta via. Quis poterit melior esse iudex quàm Deus, qui scrutatur renes corda? Quomodo autem potuit Deus apertius sententiam suam explicare, quàm tribuendo vni donum singulare miraculorum, & conseruando corpus eius præter naturam?

nem perpetuò incorruptum; cum interim alter ne vnã quidem muscam excitare potuerit, & corpus eius præter naturæ etiam ordinem subito putrescere cœperit, idque in hyeme quando gelu omnia rigebãt, & ita putrescere, vt intra arcam stanneam fœtor contineri nequiuert?

Aug.

Meritò igitur Augustinus libro de vtilitate credendi, cap. 17. & lib. contra epistolam fundamenti, cap. 4. dicit, se teneri in Ecclesia vinculis miraculorum; & Richardus de S. Victore lib. 1. de Trinitate, cap. 2. audet dicere: *Domine, si error est quod credimus, à te decepti sumus: ista enim in nobis iis signis & prodigijs confirmata sunt, quæ non, nisi à te, fieri potuerunt.*

Sed respondet CALVINVS in præfatione Institutionis, & Magdeburgenses in singulis ferè Centurijs, miracula Sanctorum nostrorum vel esse ficta, vel imaginaria, id est, vel nõ ira res contigisse, & falsò narrari ab historicis, vel, si contigerunt, esse præstigias Dæmonum. Quocirca Magdeburgenses Cent. 5. cap. 10. col. 1393. dicunt, si vera sunt, quæ de miraculis B. Martini scribit Sulpitius, B. Martinum sine dubio fuisse necromanticum; & quidem esse hæc miracula ficta, nõ probant, sed dicunt solùm.

Fuisse autem Dæmonum præstigias, ex eo probare nituntur, quod vera miracula confirmant Euangelium, Marci ultimo, ista autem euertunt Euangelium, & confirmant idolatriam, id est, reliquiarum, & imaginum cultum, Sanctorum inuocationem, Missam, & alia id genus. Addunt secundò, ex miraculis non sumi argumentum firmum ad probandam verã fidem, id quod probant quatuor argumentis. PRIMO, quia etiam Antichristus faciet signa, & prodigia magna, Matth. 24. Apocal. 13. & 2. Thessal. 2.

SECUNDO, quia Augustinus tract. 13. in Ioan. dicit, non esse credendum Donatistis etiam si miracula faciant, vbi per contemptum vocat eos mirabiliarios; & libro de vnitae Ecclesie, cap. 16. postquam docuit non esse credendum miraculis Donatarum, addit, nec etiam miraculis Catholicorum: *Quæcumq; inquit, talia in Catholica sunt, ideo sunt approbãda, quia in Catholica sunt: non ideo ipsa manifestatur Ecclesia, quia hæc in ea sunt.*

TERTIO, quia olim ad sepulchrum Hieremiæ fiebant miracula, opera Dæmonum, quod inde patet, quia fiebãt in

eorum vtilitatem, qui Hieremiam pro Deo, sacrificiis diuinisque honoribus colebant.

QUARTO, quia ex Suetonio constat Vespasianum Imperatorem cæco lumen, & claudo gressum aliquando reddidisse: Item ex Socrate lib. 7. hist. cap. 17. proferunt Centuriones Magdeburgenses Cent. 5. cap. 13. col. 1463. miraculum Pauli Episcopi Nouatiani; nec tamen inde colligere licet veram fuisse religionem, quam Vespasianus, aut Nouatiani colebant.

Sed respondeamus ad singula. Ad PRIMVM, cum negant facta esse miracula, quæ à nostris referuntur. RESPONDEO, impudētissimè negari. stultum enim est credere potius Caluino, & Illyrico de historiis antiquis, quibus non interfuerunt, quàm Bernardo, Bonauenturæ, Antonino, qui interfuerunt. Præterea, vt S. Augustinus respondit Paganis negantibus historias miraculorum nostrorum lib. 10. de ciuitate Dei, cap. 18. si liceat absq; vlla ratione negare facta olim miracula, peribit fides omnium librorum, & tolletur non solum nostra, sed etiam omnis alia religio; omnes enim, qui Dij habentur, operibus mirabilibus, à doctis viris conscriptis, diuinitatem suam, siue veram, siue falsam, mundo persuaserunt.

Ad SECUNDVM, cum dicunt esse præstigias Dæmonum. RESPONDEO, in primis hanc esse veterem calumniam; factam enim Scribæ, & Pharisei loquebantur de miraculis Christi. Matt. 12. & Pagani de miraculis martyrum, quos magos, necromanticos vocare solebant: Et Ariani, Eunomiani, Vigilantiani de miraculis Catholicorum, vt testantur Ambrosius in serm. de SS. Geruasio & Prothasio, Hieronymus contra Vigilantium, & Victor lib. 2. de persecutione Vandalica. Deinde nullam habere probabilitatem, quòd SS. Martinus, Franciscus, & alij quidam, qui simplicissimi erant, magica arte vterentur.

Sed, inquit, ista miracula euertunt Euangelium. Respondeo, verum est, sed Caluini, non Christi; vel probent ipsi quod tam audacter affirmant. Nec minus facile refelluntur illa argumenta postrema, quibus probant miracula non facere certam fidem.

Ad PRIMVM respondeo, miracula Antichristi fore mendacia, vt Apostolus dixit 2. Thess. 2. id est, non vera, & solida.

sed apparentia, vel mirabilia hominibus; non tamen absolute miracula, qualia arte Dæmonis fieri possunt. id patet ex Apocal. cap. 13. vbi pro maximis Antichristi miraculis ponitur, quod faciet ignem de cælo descendere, & ut imago bestie loquatur. hæc autem facillima esse Diabolo, palam est: At miracula Sanctorum sunt illuminationes cæcorum, curationes claudorum, excitationes mortuorum: quæ non nisi eius virtute fieri possunt; de quo canimus in Psal. 135. *Qui facit mirabilia magna solus.*

Ad SECUNDVM dico, miracula Donatistarum, quæ Augustinus contemnit, non fuisse miracula talia, qualia Sanctorum sunt, sed occultas quasdam visiones tantum, quas sine ullo teste iactabant se vidisse; qualis fuit visio Zwinglij, qui in libro, qui inscribitur subsidium de Eucharistia, dicit se vidisse spiritum, sed non potuisse discernere, essetne albus, an niger; qualis est etiam visio, quæ narratur in libro, qui inscribitur querela, vel somnium Lutheri, vbi Lutherus narratur apparuisse quibusdam Lutheranis, tristici; vultu conquestus, quod tam se, quam doctrinam suam discipuli sui breui essent deserturi. Itaque non sine causa ea miracula S. Augustinus vocat fabulas.

Quod autem Augustinus maximi faciat vera miracula, patet ex lib. 22. de ciuitate Dei, cap. 8. vbi contra Paganos adducit miracula maxima, facta ad reliquias Sanctorum, præcipue Stephani Protomartyris.

Ad id, quod Augustinus dicit, Ecclesiam non demonstrari ex miraculis, sed ex Scripturis; Respondeo, Augustinum contrario modo loqui in lib. contra epistolam fundamenti, cap. 4 & 5. vbi dicit, Ecclesiam demonstrari ex miraculis, non ex Scripturis, immò Scripturas demonstrari ex Ecclesia. Ne igitur secum pugnet, dicendum est, in vtroque loco eum loqui ex hypothese. quia enim Manichæi admittebant miracula, & negabant Scripturas; nam veterem dicebant esse à Diabolo, nouam dicebant esse rotam corruptam à falsariis; Augustinus in libro contra epistolam fundamenti Manichæorum, ex miraculis demonstrat Ecclesiam, deinde ex Ecclesia demonstrat Scripturam. Sed quia Donatistæ credebant Scripturæ tam veteri, quam nouæ, & iactabant suas visiones, contemnentes miracula Ecclesie; ideo Augustinus contra Donatistas alia via procedit, & ex Scripturis demon-

monstrat Ecclesiam, deinde per Ecclesiam vult iudicari de miraculis.

EST AUTEM obseruandum, rectè demonstrari ex miraculis Ecclesiam, & ex Ecclesia miracula, sed diuerso genere demonstrationis; quemadmodum ex effectu demonstratur causa, & ex causa effectus; nam ex miraculis demonstratur Ecclesia, non quoad euidentiã, vel certitudinem rei, sed quoad euidentiã, & certitudinem credibilitatis. Cuius rei ratio est, quia ante approbationem Ecclesie, nõ est euidens, aut certum certitudine fidei de villo miraculo, quòd sit verum miraculum; tamen est tale, vt euidenter faciat rem credibilem: Et quidem, quòd non sit euidens, patet, quia tunc fides esset euidens: quòd non sit certum certitudine fidei, patet, quia non constat nobis certitudine, cui non possit subesse falsum, illam nõ esse illusionem Dæmonis: Dæmon enim etsi non potest facere verè miracula, tamen potest facere apparenter etiam maxima quæque.

Cur ergo (IN QUIES) tenebantur credere Christo prædicanti, qui eius miracula videbãt? RESPONDEO, quia homo non potest saluari sine fide Christi: & ideo teneretur accipere eam fidem, vt medium ad salutem suam necessarium. Nolo autem Deus obligare homines, vt crederent incredibilia, sed solùm quando per miracula, & similia motiua fides facta est credibilis; At ex Ecclesia demonstratur miraculum, quoad certitudinem rei, quia, quãdo Ecclesia declarat miraculum factum, esse verum miraculum, certi sumus ita esse.

AD TERTIVM dico, mendacium esse Caluini, quòd populi coluerint Hieremiam sacrificiis, diuinisq; honoribus; nam nullum testem adducit huius rei, nisi quòd in margine ponit (Hieronymus præfatione in Hieremiam) Ceterum, neque in præfatione Hieronymi in Hieremiam à se translatum, neque in præfatione commentariorum Hieremie vlla mentio fit huius historiae. Præterea exstat alia quædam præfatiuncula in Bibliis Benedicti, Hieremie præfati, ad quam videtur Caluinus respexisse; sed ea non est Hieronymi, neque in ea fit mentio sacrificiorum, diuinorumq; honorum; sed solùm, quòd miracula facta sint ad sepulcrum eius. Denique Epiphanius & Isidorus in vita Hieremie, dicunt quidem miracula facta; sed de sacrificiis, diuinisq; honoribus nihil dicunt.

Ad **Q**UARTVM respondeo, nec cæcum verè, nec verè claudum a Vespasiano esse curatum; nam, vt scribit Cornelius Tacitus li. 4. historię, interrogati Medici, an morbi duorum illorum curabiles essent, responderunt, esse curabiles: *Medici, inquit, Variè differere, huic non exesam Sim luminis, Et redituram, si pellantur obstantia, illi elapsos in prauum artus, si salubris Vis adhibeatur, posse integrari.* Igitur mirum non est, si morbi curabiles naturaliter, opera Diaboli curati fuerint. **A**DDE, quod, vt Tertullianus docet in Apolog. cap. 22. credibile est, totum illum morbum fuisse à Diabolo, qui insidens in oculo vnus, & alterius tibia, impediebat vsu eorum membrorum: idque eo fine, vt videretur sanare, cùm desineret nocere.

Ad **P**OSTREMVM de miraculo Nouatiani respondeo, miraculum factum esse non in cõfirmationem fidei Nouatiani, sed Catholici Baptismi; id enim pro miraculo scribit Socrates, quod cùm ad Paulum Episcopum Nouatianum venisset quidam Iudæus impostor, vt ab eo baptizaretur, & apud se Baptismum irrideret, continuò rota sacri fontis apud euauit; At nõ fuisse hoc miraculum Nouatiani erroris, sed veri Baptismi, perspicuum est ex eo, quod idem Socrates subiungit, cognitum paulò pòst fuisse, eum Iudæum iam antea baptizatum ritu Catholico ab Attico Episcopo Constantino-politano. Itaque Deus, quia noluit irrideri Baptismum in Ecclesia ritè susceptum, non permisit, impostorem Iudæum ab hæretico Episcopo iterum baptizari.

CAPVT XV.

NOTA Duodecima.

DODECIMA **N**OTA est **L**VMEN propheticum; sicut enim Christus Marc. ult. promittit Ecclesie donum miraculorum, ita etiam Ioël. 2. exponente Petro Act. 2. promittit donum prophetię, quod certè est maximum; cùm certum sit, neminem cognoscere futura contingentia, excepto Deo. *Isai. 41. Annunciate quę ventura sunt in futurum, Et sciemus, quia Dñs estis Vos.* Et è contrario Deut. 18. ponitur tanquam nota falsę doctrinę, si Propheta prædixerit aliquid, & non euerit.

Iam apud Ethnicos & hæreticos nulla fuerunt vera vaticinia,